

УДК 378

ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ АГРАРНОГО ПРОФІЛЮ У ВЕЛИКОБРИТАНІЇ

В.А. Сердюк, студент відділення з підготовки молодших спеціалістів, спеціальність «Бухгалтерський облік», 3 курс
Науковий керівник – І.Г. Іванченко, викладач
ВП Національного університету біоресурсів і природокористування України
«Ніжинський агротехнічний інститут»

У статті здійснено системний аналіз різномірневої сільськогосподарської професійної освіти у Великобританії, розкрито фактори, які визначають вимоги до фахівців аграрного профілю.

Ключові слова: фахівець аграрного профілю, аграрна освіта, система вищої аграрної освіти

Актуальність дослідження. Процес переходу до ринкових форм господарювання, формування багатокладної економіки в галузі сільського господарства вимагає відповідного кадрового забезпечення та суттєвих змін у підготовці фахівців агропромислового комплексу.

Аграрна освіта є джерелом поповнення кадрів сільськогосподарської галузі та забезпечує населення, зайняте в агропромисловому виробництві, сучасними знаннями, необхідними для економічного розвитку аграрного сектору економіки будь-якої країни. Якісна реалізація принципів удосконалення вищої освіти, адаптація її до суспільства, що постійно змінюється, дозволить піднятися на рівень усвідомлення нових, необхідних сучасній людині знань та умінь.

Постановка проблеми. Вирішення проблеми підготовки фахівців аграрного профілю, набуття ними професійних здібностей і навичок та здобуття нових знань, потрібних упродовж життя, неможливе без вивчення та використання іноземного досвіду системи професійної сільськогосподарської освіти. Вивчення іноземного досвіду сприятиме мінімізації прийняття некоректних рішень, збагатить педагогічну думку новими підходами та ідеями. На сьогодні Великобританія відноситься до найрозвинутіших країн світу. Високі вимоги до якості професійної підготовки фахівців-аграріїв у Великобританії обумовлені провідною позицією сільськогосподарського виробництва в економіці цієї країни.

Аналіз попередніх досліджень і публікацій. Педагогічний досвід Великобританії у сфері підготовки фахівців у класичних умовах ринкової економіки вивчався багатьма як вітчизняними, так і зарубіжними науковцями: О. Матвієнко, А. Сбруєва, Ю. Онищенко, Л. Кузнецова, А. Бугерко, А. Єсаулов, А. Каплун, В. Мельниченко, Н. Костриця, О. Гущина, В. Соколов, К. Двояшкіна, О. Вощевська, Л. Ритікова, Дж. Бейлі, А. Нолан, Л. Фіппс, Е. Озборн та ін.

Мета статті - здійснити системний аналіз різномірневої сільськогосподарської професійної освіти у Великобританії, виявити фактори, які визначають вимоги до фахівців подібного профілю.

Виклад основного матеріалу. Великобританія — країна з багатовіковими традиціями університетської та професійної освіти, яка упродовж тривалого історичного періоду не зазнавала радикальних змін. За останні два-три десятиріччя система освіти цієї країни, яка вважається найконсервативнішою в світі, почала інтенсивно реформуватися. Формування і розвиток сучасної системи професійної освіти Великобританії пов'язують із прийняттям у 1964 р. "Закону про виробниче навчання" (Industrial Training Act), метою якого було приведення потреб економіки країни у відповідність із переліком професій та рівнем професійної підготовки. Саме тоді була створена Рада з підготовки сільськогосподарських кадрів (Agricultural Training Board), яка й дотепер відповідає за забезпечення відповідного стандарту та рівня кваліфікації кадрів різної категорії для сільського господарства [2, с. 100].

У результаті реформи системи освіти у Великобританії утворилася розгалужена різнорівнева система підготовки кадрів. Концепція сучасної сільськогосподарської професійної освіти Англії, Уельсу та Північної Ірландії передбачає професійну підготовку фахівців, які відповідають чотирьом основним рівням кваліфікацій: фермер, кваліфікований агроном, інженер-механік і сільгоспменеджер [2, с. 87]. Навчання у системі вищої освіти Великобританії здійснюється на базі коледжів та університетів вищої освіти. Підготовку фахівців аграрного профілю здійснюють професійні коледжі, в яких після закінчення навчання студенти - фахівці аграрного профілю отримують сертифікати наступних рівнів:

Перший рівень - національний сертифікат із сільського господарства (навчання один-два роки). З цим сертифікатом можна працювати найманим робітником або бути власником невеликої ферми.

Другий рівень - національний диплом із сільського господарства, рівень фермера. Навчання триває три роки. Перший і третій роки - навчання в коледжі, другий рік - практика на фермах країни та за кордоном.

Третій рівень - вищий національний диплом із сільського господарства. Диплом надає право працювати фермером або бути власником великої ферми. Фахівець такого рівня повинен мати знання з фізіології тварин, уміти проводити комп'ютеризацію ферм, володіти навичками керування персоналом тощо.

Четвертий рівень - бакалавр із сільського господарства. Навчатися потрібно три-чотири роки. Ця кваліфікація надає право працювати фермером-менеджером, бути власником великої ферми або найманим управляючим.

П'ятий рівень - магістр сільського господарства. Навчання триває п'ять років. Вважається, що фахівець такого рівня є професіоналом у галузі сільського господарства, залежно від кваліфікації.

Шостий рівень - доктор філософії. Навчання за умови наявності диплома магістра триває три - чотири роки. Це - найвищий ступінь, що засвідчує кваліфікацію вченого в сфері сільського господарства, бізнесу та управління сільським господарством [2, с. 118].

Класичним навчальним закладом Великобританії є коледж. Згідно з законом 1992 р. "Про повну вищу та спеціальну середню освіту", коледжі вийшли з-під підпорядкування місцевих органів влади і стали незалежними самоврядними корпораціями, які мають право самі визначати зміст освіти, форми та методи навчання [2, с. 77]. На базі коледжів здійснюється перекваліфікація та безперервна освіта (Lifelong Education). Ці навчальні заклади розрізняються за профілем і тривалістю навчання, за рівнем підготовки, за умовами та якістю навчання тощо. За останні два десятиріччя більшість спеціалізованих коледжів об'єдналося з коледжами широкого профілю і є на сьогодні багатопрофільними навчальними закладами, які, здебільшого, мають п'ять-шість напрямів професійної підготовки. Лише 34 сільськогосподарських коледжів зберегли свій профіль [1, с. 85].

Англійські коледжі діляться на: коледжі вищої освіти — чотирьохрічні багатопрофільні навчальні заклади, які з'явилися в 70-ті рр. XX ст.; коледжі подальшої освіти — спеціалізовані, в основному, технічні, які виростили з механічних інститутів; дво-трирічні коледжі, які надають професійно-технічну освіту [2, с. 78]. За рівнем навчальних програм розрізняють три типи коледжів [2, с. 35]: з підготовкою на рівні лише середньої освіти; з підготовкою, яка є проміжною між середньою і вищою освітою; з підготовкою на рівні базової вищої освіти.

СЕКЦІЯ 1

«Технічні інновації та практика в управлінні якістю вищої освіти» «Науково-технічний прогрес у розвитку вищої освіти України»

підвищення добробуту населення тощо. Знання передового досвіду провідних країн, взаємоінтеграція та співпраця на рівні держави, економіки та науки допоможуть вітчизняним аграрним освітнім закладам вирішити всі ті питання, які сьогодні ставить перед аграрною освітою суспільство.

Крім перерахованих, у Великобританії є коледж шостого класу, що являє собою самостійний навчальний заклад. Двохрічне навчання в коледжі шостого класу відповідає двом старшим класам повної середньої школи і готує до вступу до вищого навчального закладу. Коледжі пропонують такі форми навчання:

- повний курс з відривом від виробництва (full-time course);
- скорочений курс без відриву від виробництва (part-time course);
- скорочений курс у вечірній час без відриву від виробництва (part-time evening course).

Кваліфікованих робітників, фермерів, механізаторів, менеджерів тощо готують у системі подальшої освіти (Further Education) за заявками сільськогосподарських установ з-поміж молоді цих установ.

Провідним вищим навчальним закладом Великобританії, який готує фахівців сільського господарства, є Королівський сільськогосподарський коледж, заснований 1845 року в містечку Сайренсестеру. Це — національний центр сільськогосподарської освіти. Більша половина професорсько-викладацького складу є одночасно і викладачами, і фермерами або проводять науково-дослідні роботи на сільськогосподарських фермах коледжу. Його студенти, як правило, отримують ступінь бакалавра, 30% з них здобувають і другий ступінь вищої освіти, закінчуючи магістратуру та аспірантуру. В Королівському сільськогосподарському коледжі здійснюється шестирівнева підготовка фахівців сільського господарства.

Однією з найрозповсюдженіших форм навчання, у тому числі й у коледжах сільськогосподарського напрямку, є поєднання навчання в коледжі з роботою на підприємстві. Така форма організації педагогічного процесу називається "сандвіч". Є два варіанти цієї форми. Згідно першого (Thick Sandwich), студенти навчаються два роки в коледжі, один рік проходять виробничу практику, а потім ще один рік навчаються в коледжі. Згідно другого варіанта (Thin Sandwich), розповсюдженішого в коледжах професійної орієнтації, навчання і практика чергуються кожні півроку протягом усього навчання. Королівський сільськогосподарський коледж має три підрозділи, організовані у формі шкіл: сільського господарства, бізнесу та сільського управління. Найбільшою в коледжі є Школа сільського господарства, яка, до того ж, є найстарішою в усьому англomовному світі.

Вищезазначене дозволяє зробити висновок, що аграрна освіта у системі вищої освіти Великобританії реалізується у професійних коледжах, які входять до складу великих університетів і підпорядковуються їм або діють як незалежні освітні заклади, але в тому чи іншому випадку надають фахівцям аграрного профілю сертифікати чотирьох рівнів.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Підсумовуючи вищевикладене, зазначимо: досвід провідних країн світу, а саме, Великобританії, в галузі аграрної освіти показує, що модернізація аграрної освіти та науки має підвищити їх якість та результативність, сприяти зростанню ефективності використання кадрового потенціалу держави, забезпечення конкурентоспроможності її агропромислового сектору економіки, підвищення добробуту населення тощо. Знання передового досвіду провідних країн, взаємоінтеграція та співпраця на рівні держави, економіки та науки допоможуть вітчизняним аграрним освітнім закладам вирішити всі ті питання, які сьогодні ставить перед аграрною освітою суспільство.

Список літератури

1. Гогуа О. А. Колледж в современной системе профессионального образования Великобритании : дис. канд. пед. наук /Гогуа Ольга Алексеевна. — М., 2003. — 235 с.
2. Двояшкина К. Н. Подготовка специалистов для сельского хозяйства в английском колледже : дис. канд. пед. наук : 13.00.01 / Двояшкина Камила Наримановна. Казань, 2003. — 197 с.
- 3.Phipps L., Osborne E. Hand book on agricultural education in public schools. - Danville, Illinois: The interstate printers & publishers Inc., 1988. - 593 p.

В статье осуществлен системный анализ многоуровневого сельскохозяйственного профессионального образования в Великобритании, раскрыты факторы, определяющие требования к специалистам аграрного профиля.

Ключевые слова: *специалист аграрного профиля, аграрное образование, система высшего аграрного образования*

The article deals with the system analysis of the multilevel agricultural vocational education in the UK, the factors determining the requirements for agrarian specialists.

Keywords: *agrarian specialist, agrarian education, system of higher agrarian education*

AGRARIAN SPECIALISTS TRAINING IN GREAT BRITAIN

V.A. Serdiuk, I.H. Ivanchenko